

# Tietoisku!

## Säteilylähteiden käytöstä poistaminen

Teollisuuden ja tutkimuksen 12. säteilyturvallisuuspäivät  
m/s Mariella, Viking Line, 6.4.2017

Eero Oksanen  
STUK

# Yleistä

Säteilylähteen käytöstä poistoon voi liittyä erityisiä riskejä

- tieto lähteen olinpaikasta katoaa
- lähde joutuu väärän jätelajin joukkoon tai väärään paikkaan
- lähde katoaa

Säteilylähteen käytöstä poisto on tehtävä vastaavan johtajan valvonnassa.

Käytöstä poistamisesta on pidettävä kirjaa ja tehtävä ilmoitus STUKille.

Luovutuksesta on pyydettävä tosite vastaanottajalta.

A receipt form from the Government of Andhra Pradesh, eSeva. The form is titled "RECEIPT" and has a reference number "A-3046195". It contains fields for "Name of Beneficiary", "Address", "Phone No.", and "Mobile No.". Below these fields is a table with columns for "Sl. No.", "Description of Goods/Services", "Quantity", "Rate", and "Amount". The form is printed on a perforated edge.

# Umpilähteen käytöstä poisto

Umpilähteen sisältävän laitteen suljin lukitaan kiinni-asentoon.

Varmistetaan säteilylähteen tiiviys (pyyhintäkoel).

Huolehditaan kuljetuksen valmisteluista siten, että

- radioaktiivinen aine on luokiteltu oikein (UN-numero ja nimike)
- kuljetuspakkaus ja sen merkinnät täyttävät vaatimukset
- kuljetus hoidetaan VAK-kuljetuksena
- kuljettajalla on tarvittavat asiakirjat (rahtikirja, muut ohjeet).

Sovitetaan vastaanottajan kanssa etukäteen toimituksesta.

Radioaktiiviset aineet voidaan luovuttaa:

Valmistajalle, maahantuojalle, tunnustettuun laitokseen tai toiselle luvanhaltijalle.



# Umpilähteen luovuttaminen toiselle käyttäjälle

Umpilähteet ja niitä sisältävät laitteet voidaan luovuttaa toiselle luvanhaltijalle käyttöön, jos

- vastaanottajalla on umpilähteiden käyttöä koskeva lupa; ja
- umpilähteelle on olemassa valmistajan antama sertifikaatti; ja
- valmistajan suosittelemaa käyttöaikaa on jäljellä tai lähteen tiiveys ja käyttökelpoisuus uudessa kohteessa osoitetaan muutoin; ja
- lähteelle on olemassa kuljetusmääräysten mukainen pakkaus.



Ennen luovutusta varmistetaan, että laitteen ja lähteen yksilöintitiedot ovat oikein ja että se on varustettu asiaankuuluvin merkinnöin.

Vastaanottajalle annetaan riittävät tiedot lähteestä, sen tiiviyydestä, ominaisuuksista ja käytöstä.

# Avolähteiden käytöstä poisto

Avolähteiden hävittämisestä jätteenä on oltava suunnitelma ja ohjeet jo ennen lähteiden käyttöön ottoa.

Lyhytikäiset avolähteet yleensä vanhennetaan ja hävitetään normaalina jätteenä viemäriin, jätteenpolttolaitokselle tai kaatopaikalle (tarkemmat ehdot ohjeessa ST 6.2).

Pitkäikäiset avolähteet voidaan joissakin tapauksissa toimittaa kiinteytettynä tunnustettuun laitokseen.

Myös avolähteiden hävittämisestä jätteenä on pidettävä kirjaa.



# Röntgenlaitteen käytöstä poisto

Röntgenlaitteet voidaan luovuttaa valmistajalle, maahantuojalle tai toiselle käyttäjälle.

Luovutuksessa on pääosin samat pelisäännöt kuin umpilähteillä: Varmistetaan laitteen tiedot ja merkinnät ja annetaan vastaanottajalle tarvittavat tiedot.

Röntgenlaitteet voidaan romuttaa sähkö- ja elektroniikkaromuna

- Laite tehdään toimintakelvottomaksi
- Säteilyyn liittyvät merkinnät poistetaan
- Vastaanottajalle kerrotaan laitteen sisältämistä vaarallisista ja haitallisista aineista kuten beryllium (säteilyikkunassa) tai öljy (jäähdytysaineena).



